

УДК 821.111.09

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-11>**Оксана НЕШУТА,***orcid.org/0000-0002-9192-5193*

аспірантка кафедри германських мов і зарубіжної літератури

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

(Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна) *oksananeshuta1993@gmail.com***РОСІЙСЬКА ТЕМА В РОМАНІ Д. М. ТОМАСА «БІЛИЙ ГОТЕЛЬ»**

У статті досліджується роман сучасного англійського письменника постмодерніста Дональда Майкла Томаса, творчість якого розглядається літературними критиками як приклад гібридної, новітньої та скандальної літератури. Творчі спроби Томаса інтерпретувати класичну російську літературу стали прикладом інтертекстуальності в новітній світовій літературі. Окрім художніх творів, письменник відомий своїми перекладами російської поезії: Пушкіна та Ахматової. У результаті перекладацької діяльності у творчих доробках Томаса наявна велика кількість інтертекстуальних художніх засобів. У розвідці розглянуто текст роману «Білий готель», досліджено роль російської літератури в творчості письменника й безпосередньо в романі; проведено компаративний аналіз романів «Білий готель», «Бабин Яр» Анатолія Кузнецова та «Євгеній Онєгін» Олександра Пушкіна за допомогою порівняльного, біографічного й інтертекстуального методів дослідження. У результаті проведеного дослідження виявлені витoki російської теми в романі «Білий готель» і подібності з романами інших письменників. Також робиться спроба пояснити зв'язок між перекладами російської поезії, здійсненими Томасом, і його романом «Білий готель». Аналіз інтертекстуального поля роману дає змогу зробити висновок, що в письменницькому світобаченні Томаса російська тема посідає важливе місце, висвітлюючи яку автор утворює унікальні, складні й багатопланові тексти. Письменник використовує елементи постмодерної естетики, поєднуючи їх із різноманітними іншими компонентами такою мірою, що доречно говорити про різні варіанти складного синтезу в літературі. Перспективою подальшого дослідження є вивчення інтерпретації російської класики у творчості Дональда Майкла Томаса в експліцитному вираженні та на рівні імпліцитної художньої рецепції. Результати дослідження можуть бути використані в програмі вивчення новітньої літератури.

Ключові слова: роман, постмодернізм, інтертекстуальність, російська тема, «Білий готель».

Oksana NESHUTA,*orcid.org/0000-0002-9192-5193*

Postgraduate student at the Department of German Languages and Foreign Literature

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

(Kamianets-Podilskyi, Khmelnytsky region, Ukraine) *oksananeshuta1993@gmail.com***RUSSIAN THEME IN D. M THOMAS' S NOVEL "THE WHITE HOTEL"**

The article examines the novel of modern English postmodernist writer Donald Michael Thomas, whose work is considered by literary critics as an example of hybrid, modern and scandalous literature. Thomas's creative ways of interpreting classical Russian literature have become an example of intertextuality in modern world literature. In addition to fiction, the writer is known for his translations of Russian poetry: Pushkin and Akhmatova. In a result of his translation work, Thomas uses a large number of intertextual artistic means. The text of the novel "The White Hotel" was analyzed, the role of Russian literature in writer's works and directly in the novel was studied; comparative analysis of the novels "The White Hotel", "Babi Yar" by Anatol Kuznetsov and "Eugene Onegin" by Alexander Pushkin was conducted, using comparative, biographical and intertextual research methods. As a result of the study, the origins of the Russian theme in the novel "The White Hotel" and similarities with the novels of other writers were revealed. An attempt is also made to explain the connection between the translations of Russian poetry made by Thomas and his novel "The White Hotel". Analysis of the intertextual field of the novel allows us to conclude that in the literary arsenal of Thomas, the Russian theme occupies an important place, while forming unique, complex and multi-layered texts. The writer uses elements of postmodern aesthetics, combining them with a variety of other components to such an extent that it is appropriate to talk about different versions of complex synthesis in the literature. The prospect of further research is to study the interpretation of Russian classics in the works of Donald Michael Thomas in explicit terms and at the level of implicit fictional reception. The results of the study can be used in the program of modern literature studying.

Key words: Novel, postmodernism, intertextuality, Russian theme, "The White Hotel".

Постановка проблеми. Дональд Майкл Томас є одним із найбільш суперечливих письменників сучасності: одні вважають його головним у сучасній англійській художній літературі, інші – сумнівним літературним «самозванцем», який неодноразово використовував теми жіночої сексуальності, Голокосту й роботи інших письменників задля особистої вигоди. Хоча письменник здобув найбільшу славу завдяки бестселеру «Білий готель», він написав дванадцять інших романів, а також є відомим поетом і перекладачем російської літератури. Творчість Томаса представляє літературу як складний процес співпраці перекладу та імпровізації. Центральне місце в цьому займає характерна практика Томаса, який дивовижно імітує голоси інших письменників, дестабілізуючи таким чином звичайні категорії, такі як авторство, оригінальність і «я». Звідси випливає необхідність вивчення особливостей письма сучасного письменника, виявлення джерел інтертекстуальності в його романах і тисних зв'язків з російською літературою.

Аналіз досліджень. Більшість дослідників-філологів відносять твори Д. Томаса до постмодерністських, відзначаючи не тільки захопливість і складність сюжетів його романів, а й глибокий ідейний зміст і навіть високохудожню манеру оповіді. Його твори сприяють збагаченню жанру роману, відрізняються своєрідною оповідальною структурою та оригінальністю сюжетів. Дослідженню творчості Д. Томаса присвячена робота Томаса Фленегена «У Бабиному Яру», де автор розглядає зміст роману Д. Томаса «Білий готель» з історичної та психологічної точок зору (Flanagan, 1981). Робота Пітера Гея «Фройд у творчості Д. Томаса» присвячена ролі теорій Фрейда й особистості вченого у творах «Смакуючи Павлову» та «Білий готель» (Gay, 1988). Річард Кросс у статті «Душа – далека країна. Томас і «Білий готель» розкриває психологічні особливості роману та розглядає образи його героїв, торкається проблем оцінки роману (Cross, 1992). Тему репресій у романі дослідив Джон Ньюман (Newman, 1989), а місце класичних міфів в адаптації Томаса вивчив Девід Коварт (Coward, 1986). Сюжетну стратегію роману розглянуто в спільній праці А. Джанбек та Л. Бондаренко «Сюжетні особливості роману «Білий готель» (Джанбек, Бондаренко, 2014). Літературознавець Хана Вірт-Нешер аналізує цей художній твір у трьох різних аспектах: 1. художньо, як новаторську вигадку; 2. інтелектуально, як психоаналітичну фантастику; 3. морально, як художню літературу про Голокост (Wirth-Nesher, 1985). «Білий готель» («The White Hotel») – багатошаровий роман, який зацікавив багатьох науковців і критиків. Дослі-

дження охоплюють широкий спектр питань, таких як співвідношення між літературними жанрами, історією та фантастикою, реальністю та фантазією, сучасністю та постмодернізмом, психоаналізом та історією, а також Голокостом і мистецтвом. Спектр питань також може бути розширений до психоаналізу та міфів, смерті й сексуальності, особистості й соціуму, жінки та війни, пам'яті й реальності. Як впливає з усього цього, роман відкритий для найрізноманітніших точок зору, проте нас цікавить російська тема в романі, що, у свою чергу, створює поле для дослідження інтертекстуальності «Білого готелю», визначає важливість і зумовлює **новизну дослідження**. Важливо зазначити, що в українському та російському літературознавстві творчість Томаса залишається недостатньо дослідженою.

Для виявлення форм літературних зв'язків використовуємо біографічний, інтертекстуальний і рецептивний **методи дослідження**, при аналізі сюжетних особливостей роману – порівняльний, що дає змогу виявити подібності між романом і творами інших письменників.

Таким чином, **мета дослідження** – виявити й проаналізувати особливості розкриття російської теми на матеріалі тексту «Білий готель».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: а) визначити роль російської літератури у творчості письменника; б) розглянути сюжетну структуру роману; в) виявити й порівняти елементи інтертекстуальності в романі та творах інших письменників.

Виклад основного матеріалу. Дональд Майкл Томас захопився російською культурою, вивчаючи російську мову під час служби в армії в найнапруженіші роки холодної війни. Захоплення переросло в професію: Томас відомий своїми перекладами Пушкіна й Ахматової, а також Лермонтова, Євтушенка та Солженіцина. Усі ці знання стали фундаментом для його постмодерністських, імпровізаційних романів, у яких запозичення, переказ та інтерпретація класичних сюжетів межують із плагіатом. Інтерес Томаса до російської літератури, зокрема до поезії Пушкіна й Ахматової, накладає неповторний відбиток на його власну белетристику. Ця пристрасть письменника пізніше відобразилася в пенталогії романів, об'єднаних назвою «Російські ночі» («Апарат» (1983), «Ластівка» (1984), «Сфінкс» (1986), «Саміт» (1987), «Ложе брехні» (1990)), які є своєрідною даниною подяки Пушкіну. Окрім «Білого готелю», у Росії перекладено ще декілька романів Томаса: «Смакуючи Павлову» («Eating Pavlova»), головним героєм якого є психоаналітик Зигмунд

Фройд. Перебуваючи на смертному одрі, він намагається поділитися з невидимим співрозмовником своїми потаємними спогадами, фобіями та бажаннями. «Арарат» – його вільна фантазія на тему героїв пушкінської поеми «Мідний вершник». Також перу письменника належить тематичне продовження «Білого готелю» – «Зображення з виставки». За словами письменника, двома полюсами його письменницького життя є рідний Корнуолл і Росія: «Росія дала мені велику літературну політичну сцену: як із величезної електростанції, я міг черпати з неї трохи енергії...» (тут і далі переклад наш – *О. Н.*) (Thomas, URL).

Сприйняття творів Томаса до появи роману «Білий готель» було загалом позитивним, хоча аж ніяк не екстравагантним. У 1975 році Британська художня рада відзначила Томаса за переклади Ахматової, а через три роки вірші зі збірника «Подорож в медовий місяць» були удостоєні премії Чолмонделі у Великобританії; згодом роман «Флейтист» отримав премію Гардіан-Голанц за найкращий фентезі-роман. Однак світову славу письменник здобув лише після написання роману «Білий готель». Спочатку визнання прийшло в Сполучених Штатах, де роман був першою роботою Томаса, з якою зіткнулися рецензенти. Очевидно, успіх роману був такою ж несподіванкою для його автора, як і для всіх інших. За його словами: «Це книга про немислимі страждання, і мені здавалося майже аморальним заробляти на цьому гроші» (Prescott, 1982: 70). У романі Томасу вдалося поєднати Фрейда, Відень між двома світовими війнами, відверту сексуальність, Туринську плащаницю, анорексію, різанину в Бабиному Яру й міграцію до Палестини.

Роман «Білий готель», написаний Д. М. Томасом у 1980 році, – напівфантастична драма в п'яти частинах-главах, що потрапила в список номінантів Букерівської премії в 1981 році. Роман розповідає про історію життя російської оперної співачки Лізи Ердман – пацієнтки з фантомними болями, яка лікується методом психотерапії в Зігмунда Фрейда. Її життя закінчується під час масових убивств у Бабиному Яру в 1941 році. Простежуючи долю головної героїні, автор торкається найбільш чітких точок історії, що викликає в читача емоційне потрясіння. «Білий готель» суттєво відрізняється від попередніх творів автора й мало нагадує романи з пенталогії «Російські ночі». Томас зізнається: «Я не романіст в ортодоксальному розумінні, щоб писати зв'язну розповідь із постійним, ретельним створенням персонажів. Коли я пишу роман, усе це миттєво вражає мою увагу; я просто не знаю, що відбудеться далі»

(Contemporary Authors, 1986: 445). Такий ступінь покладання на музу допомагає пояснити велику роль імпровізації у творах Томаса. Вони є образами його власного творчого акту.

Літературний критик Мері Ф. Робертсон зауважила, що завдяки «потужному письму [Томаса], його майстерності й конфронтації з важливими питаннями читачі повертатимуться до нього знову і знову, щоб знайти ... нові зв'язки, тому «Білий готель» цілком може стати класикою» (Robertson, 1984: 474).

«Білий готель» – третій художній твір Томаса. Багато образів і мотивів, розроблених у цій книзі, уже представлені в зародку в його першому романі «Флейтист», опублікованому двома роками раніше, у 1979 році. «Флейтист» – це не роман у загальноприйнятому розумінні, а радше свідчення незламності художнього духу. У книзі розповідається про Єлену, жінку з невизначеного міста й невизначеної країни, яка переживає бурхливі політичні зміни. У цей час вона змушена зводити кінці з кінцями, працюючи повією, танцівницею та моделлю художника. За словами Томаса: «Цей роман виник із захоплення російськими поетами, зокрема Анною Ахматовою. Я хотів мати загальну фігуру, жінку, яка зберігала правду слова, тоді як навколо панував хаос. Я не хотів індивідуалізувати персонажів занадто багато, тому в цьому романі дуже мало діалогів» (Thomas, URL). Окрім цього, у романі знаходимо згадки про Цвєтаєву та Пастернака, що свідчить про наявність російської теми у творчості письменника та може послугувати темою окремого дослідження.

Формально роман «Білий готель» поділено на пролог і шість частин. Пролог, написаний в епістолярній формі, розповідає про товариські відносини між Фрейдом і його колегами психологами Ференці та Захсом. Після прологу слідує перша частина «Дон Жуан», яка складається з довгої поеми, написаної від першої особи. Друга частина «Гастайнський щоденник» включає поетичну версію, і цього разу розповідь ведеться від третьої особи. Перша та друга частини присвячені шаленим снам головної героїні роману – російської оперної співачки Лізи Морозової, яка лікується від істерії в Зігмунда Фрейда. Тлумаченню видінь Лізи, яка згодом виступає в тексті під псевдонімом Анна, присвячена третя частина роману «Фрау Анна Г.», у якій оповідь ведеться від імені відомого вченого-психоаналітика Зігмунда Фрейда, від першої особи. Інші частини роману написані від третьої особи, оповідач переміщує свою увагу від головної героїні до другорядних персонажів. Пристрасть і смерть химерним, моторошним

чином ідуть пліч-о-пліч у видіннях Лізи, але все, що відбувається, зображено прекрасним і безтурботним у дивному місці дії цих снів – Білому готелі, який Фройд називає «тілом матері»: Це місце позбавлене тягара каяття, де немає гріха. Частини «Санаторій» і «Спальний вагон» розповідають про події, що відбувалися з головною героїнею напередодні війни, коли волею долі вона опиняється в Києві під час фашистської окупації та гине разом із прийомним сином під час Голокосту. У заключному розділі «Табір» оповідь ведеться після смерті Лізи. Цей розділ є сполучною ланкою всіх попередніх розділів. У ньому описуються події, які так і не відбулися, але яких Ліза прагнула все своє життя: вона зустрічає свою матір і говорить по телефону з батьком. Отже, неважко помітити, що головна героїня має багато різних імен у романі. У виборі ім'я вбачаємо прихований зв'язок із російською літературою: назва четвертого розділу «Санаторій» уособлює маєток на березі Чорного моря, де героїня жила в дитинстві та який радянський уряд перетворив на пролетарську версію білого готелю. Головною героїнею, за якою читач стежить у більше ніж половині книги, виявляється Елізабет Ердман. До завершення глави ми дізнаємося ще два прізвиська героїні, по батькові – Морозова й Беренштейн – ім'я її другого чоловіка. Народжена в Україні від полячки-католички та росіянина-єврея, Ліза проводить більше двадцяти років життя у Відні до того, як виходить заміж за грузина й повертається до рідного Києва. Припускаємо, що прізвисько Морозова запозичене в «дисидента XVII століття, який чинив опір реформованим ритуалам православної церкви й був насильно вивезений до Сибіру» (Томас, 1979: 95) (переклад вірша Анни Ахматової «Шляхом всієї землі», здійснений Томасом), а також з вірша Ахматової «Остання троянда», у якому фігурує прізвисько Морозова. Імовірно, інше ім'я головної героїні – Анна Г. – перегукується з ім'ям Анни Ахматової, оскільки Томас переклав два томи віршів російської письменниці, а його роман «Флейтист» просякнутий духом поетеси. Анна Г. – ровесниця Ахматової, більше того, Ахматова родом з Одеси, де героїня роману провела частину дитинства.

Інтертекстуальна природа роману «Білий готель» відслідковується в розкритій темі Голокосту. Розділ роману «Спляча карета», де реалістично описане вбивство Лізи, значною мірою покликається на документальний роман українсько-російського письменника Анатолія Кузнецова «Бабин Яр» (1966), який розповідає про масові вбивства в Бабиному Яру 1941 р. (уважа-

ється, що запозичення одного розділу з роману «Бабин Яр» стало причиною того, що «Білий готель» не отримав Букерівську премію, програвши вирішальний голос на користь роману Салмана Рушді «Діти опівночі»). Тему плагіату у творчості Томаса досліджували неодноразово: плагіат у романі «Білий готель» розглядала Лін Фелдер (Felder, 1983), а дослідженнями пушкінської теми у творчості Томаса займалися Лорен Лейтон «Пушкін і Томас: плагіат» (Leighton, URL) і Леслі О'Белл «Досліджуючи «Єгипетські ночі»: Пушкін і Томас» (O'Bell, 1993).

У романі Анатолій Кузнецов розповідає про те, що він бачив у дванадцятирічному віці під час подій масових убивств у Бабиному Яру. У «Білому готелі» розповідь про події на Поділлі (де живуть Ліза та її пасинок Коля) і вбивства євреїв опирається на роман Кузнецова. На основі документального роману побудована більшість історичних подій, змальованих у розділі «Спляча карета», а герої роману мають певну спорідненість з історичними особами, такими як Діна Порнічева й Толя Семерик, які вижили після розправи в Бабиному Яру та на розповідях яких побудований роман Кузнецова. Наприклад, головна героїня Ліза поділяє деякі характеристики з Діною Порнічевою. Діна – актриса Київського лялькового театру; Ліза, народжена в Києві, була танцівницею та оперною співачкою. Обидві жінки єврейки, але жодна зовнішньо не схожа на єврейку й обидві мають неєврейські прізвиська (Brown, 1985: 67). Ліза також поділяє деякі риси бабусі Толі Семерика. Бабуся Толі Семерика володіє здатністю передбачати майбутнє, що схоже на здібності до ясновидіння Лізи: «... придет время, страшное время, когда по земле пойдет враг, и всю землю опутают проволоками, а в небе будут летать железные птицы и клювами своими железными будут клевать людей, и то уже будет перед концом света...» (Кузнецов «Бабин Яр»). Бабусине передчуття про кінець світу збувається в Бабиному Яру. Так само як і бабуся Семерика, Ліза символічно передбачає свою смерть і багатьох інших у Бабиному Яру. У розділі «Гастайнський щоденник», у якому оповідаються абсурдні фантазії та галюцинації Лізи, деякі події значно нагадують події трагедії в Бабиному Яру. Наприклад, оповідач розповідає, як гості в «Білому готелі» потрапляють у яму під час похоронної церемонії: «Молодая женщина видела, как участники похорон один за другим падали в расселину, словно их, одного за другим, поражало невыносимое горе» (Томас, Белый отель). Як і в розповіді бабусі, у якій металеві птахи асоціюються з військовими літаками

у Другій світовій війні, у щоденнику Лізи падаючі скорботники нагадують людей, яких кинули в яму в Бабиному Яру в 1941 році. Толя Семерик також має схожість із персонажем Мотею в романі «Білий готель». Толя Семерик – хлопець, який разом із Діною Порнічевою тікає з Бабиного Яру. Як і Мотя в «Білому готелі», Толя каже Діні: «– Тетя! Не бойтесь, я тоже живой» (Кузнецов «Бабий Яр»). У романі Томаса це звучить так: «– Не бойтесь, тетя, – сказал он, – я тоже живой» (Томас «Белый отель»).

Таким чином, у романі «Білий готель» іноді відкрито, а іноді приховано використані інші історичні та вигадані тексти, що стирає межу між фактом і вигадкою. Справа не тільки в тому, що схожі події взято з іншого тексту, а й у тому, що характеристики багатьох персонажів мають спільні риси з історичними особами.

У романі «Білий готель» знаходимо ще один зв'язок із російською літературою. Пишучи цей роман, Томас зізнається, що «його ідеалом ... [було] те, що Пушкін зробив у «Євгенії Онегіні»: написати «вільний роман, який може застати вас зненацька, коли ви читаете» (Casedemont, 1994: 8). Роман «Євгеній Онегін» розповідає про любов Онегіна й Тетяни, відданої читачки любовних романів:

«Ей рано нравились романы;
Они ей заменяли всё;
Она влюблялася в обманы

И Ричардсона и Руссо» (Пушкін А. «Євгеній Онегін»).

Любов героїні до епістолярних романів віддзеркалюється в її висловленні любові до Онегіна за допомогою листа. Однак якщо в романі Пушкіна «літери створюють основу для зображення пристрасті» (Stovel, 1998:2), то в романі «Білий готель» листи виконують більш еkleктичні цілі. Таким чином, листи, які становлять «Пролог», забезпечують «рамку для роману», тоді як листи, унесені в розділ «Санаторій», мають на меті викликати в читача недовіру до голосу, якому він схильний довіряти (Corgăia, 1985).

У вірші Лізи знаходимо пародію на Тетяну з «Євгенія Онегіна»: вона зіграла Тетяну, коли співачка й найкраща подруга Віра Серебрякова зламала руку та не змогла виконати цю роль. Лист, який складається з відповіді на пропозицію Віктора одружитися після смерті Віри, закінчується тим, що Ліза приймає пропозицію. Крім того, у листі Тетяни виражаються типові страхи романтичної панянки, яка вирішує розкрити свою любов. Не в змозі заспокоїти свої почуття до Онегіна, Тетяна звинувачує його:

«Зачем вы посетили нас?

В глуши забытого селенья

Я никогда не знала б вас,

Не знала б горького мученья (Пушкін А. «Євгеній Онегін»),

щоб пізніше визнати: «То в вышнем суждено совете...

То воля неба: я твоя» (Пушкін А. «Євгеній Онегін»), висловлювання, яке передає детерміністичне ставлення до життя. Нарешті, Тетяна пояснює, чому їй довелося написати листа, гіперболічно стверджуючи, що Онегін був об'єктом її мрій:

«К моим младенческим мечтам

Тогда имели вы хоть жалость» (Пушкін А. «Євгеній Онегін»).

Вищезгаданий лист Лізи є пародійним переписуванням листа Тетяни, ураховуючи, що «її відповідь Віктору оформлена словами Тетяни» (Bartkowski, 1990: 289). Із самого початку вона проводить паралель між собою та героїнею Пушкіна, коли зауважує:

«В одном лишь схожи до предела

Мы с нею – тем, что грудь огнем

Горит все жарче с каждым днем» (Томас Д. «Белый отель»). Тим не менше, будучи зрілою жінкою, її груди горять не через дівочу закоханість, а через те, що виходить за межі людського розуміння. Ліза також запитує Віктора: «Зачем ты пробудил томлень?» (Томас Д. «Белый отель»), але, на відміну від Тетяни, у неї є минуле, від якого вона не повністю вилікувалася.

Проте, поки Тетяна переконана, що за її пристрасть винна доля, Ліза зауважує:

«Боюсь, причин тому не зная,

Сорвать цветок, желанный мне;

Жива, но словно не вполне» (Томас Д. «Белый отель»).

Самоаналіз Лізи робить її нездатною зрозуміти, чому її душа «изношена» (Томас Д. «Белый отель»), а її внутрішні страхи, викликані маренням і поганим здоров'ям, контрастують зі сновидіннями й солодкими мріями Тетяни. Гіпертекстуальний зв'язок між цими двома текстами та двома жіночими персонажами має на меті пролити світло на майбутнє Лізи. Ознайомлений читач знає, що кохання Тетяни й Онегіна, хоча й не трагічне, далеко не щасливе: Тетяна виходить заміж за аристократа, коли дізнається, що її кохання до Онегіна нерозділене, і живе щасливим життям до моменту, коли Онегін зустрічає її, тепер уже зрілу жінку, і визнає своє кохання; але вона відкидає його любов, кажучи: «Но я другому отдана; / Я буду век ему верна» (Пушкін А. «Євгеній Онегін»). Включення оповідання Пушкіна в роман «Білий готель» можна розуміти як очіку-

вання одруження Лізи з Віктором: вона переїжджає до Києва, де зустріне свою смерть, і через кілька місяців після їхнього одруження Віктора заарештовують і страчують. Аналогія, яку можна провести, полягає в тому, що ні Тетяна, ні Ліза Ердман не мали цілком щасливого шлюбу.

Висновки. Роман «Білий готель» можна вважати прикладом британського постмодернізму, у рамках якого письменник підіймає болючі, філософські проблеми сучасного світу. Роман Томаса

справді надзвичайно інноваційний не тому, що автор винайшов новаторську техніку оповіді, а тому, що він об'єднав добре відомі прийоми, щоб створити потужний гібридний твір, у якому велику роль відведено російській темі та літературі. Аналіз інтертекстуального поля роману дає змогу зробити висновок, що в письменницькому світобаченні Томаса російська тема посідає важливе місце, висвітлюючи яку письменник утворює унікальні, складні та багатопланові тексти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Джанбек А., Бондаренко Л. Сюжетные особенности романа Д. Томаса «Белый Отель». *Исследования молодых ученых*. 2014. С. 135–137.
2. Кузнецов А. Бабий Яр. URL: <https://litmore.ru/5441-babiy-yar.html>.
3. Пушкин А. Евгений Онегин. URL: https://royallib.com/book/pushkin_aleksandr/evgeniy_onegin.html.
4. Томас Д. Белый отель. URL: <https://bookzip.ru/2548-belyj-otel.html>.
5. O'Bell Leslie. In search of «Egyptian nights»: Pushkin and D. M. Thomas «Ararat». *Пушкинский журнал*. 1993. Т. 1. С. 3–20.
6. Bartkowski F., Stearns C. The Lost Icon in «The White Hotel». *Journal of the History of Sexuality*. 1990. № 1 (2). P. 283–95.
7. Brown L. F. The White Hotel: D. M. Thomas's Considerable Debt to Anatoli Kuznetsov and Babi Yar. *South central review*. 1985. № 2 (2). P. 60–79.
8. Casademont R. Art and the Unseen Pattern in the Universe: An Interview with D. M. Thomas. *European English Messenger*. 1994. № 3 (2). P. 7–12.
9. Correia E. D. A Narratological Analysis of D. M. Thomas's THE WHITE HOTEL. URL: <https://digituma.uma.pt/bitstream/10400.13/311/1/MestradoErnestoCorreia.pdf>.
10. Cowart D. Being and Seeming: The White Hotel. *Novel*. 1986. № XIX. P. 225.
11. Cross R. K. The Soul Is a Far Country: D. M. Thomas and «The White Hotel». *Journal of Modern Literature*. 1992. XVIII: 1. P. 19–47.
12. Felder L. D. M. Thomas: The Plagiarism Controversy, Dictionary of Literary Biography Yearbook ed. *Richard Ziegfeld et al. Gale*. 1983. P. 77–82.
13. Flanagan T. To Babi Yar and Beyond. *Nation*. 2 May 1981. P. 538.
14. Gay P. Freud: A Life for Our Time. *Norton*. 1988. P. 205–220.
15. Leighton L. G. Translation and Plagiarism: Puskin and D. M. Thomas URL: <http://www.jstor.org/stable/308547?origin=JSTOR-pdf>.
16. Newman R. D. D. M. Thomas' «The White Hotel». Mirrors, Triangles, and Sublime Repression. *Modern Fiction Studies*. 1989. № XXXV. P. 194–95.
17. Robertson M. F. Hystery, Herstory, History: Imagining the Real in Thomas's The White Hotel. *Contemporary Literature*. 1984. № XXV. P. 474.
18. Stovel N. Tatiana's Letter, A Literary Legacy: From Pushkin's Eugene Onegin to D. M. Thomas's White Hotel. *International Fiction Review*. 1998. № 25 (1–2). P. 1–11.
19. Thomas D. Official site. URL: https://www.dmothomasonline.net/articles_122937.html.
20. Thomas D. trans. Way of All the Earth, by Anna Akhmatova. Ohio University Press. 1979. P. 95.
21. Wirth-Nesher H. The Ethics of Narration in D. M. Thomas's The White Hotel. *Journal of Narrative Technique*. 1985. № 15 (1). P. 15–28.

REFERENCES

1. Dzhanbek A., Bondarenko L. Syuzhetnyie osobennosti romana D. Tomasa «Belyiy Otel». [Specificities of the plot of the novel «The White Hotel» by D. Thomas]. *Issledovaniya molodyih uchenyih*, 2014, pp.135–137 [in Russian].
2. Kuznetsov A. Babiy Yar. [Babiy Yar]. URL: <https://litmore.ru/5441-babiy-yar.html> [in Russian].
3. Pushkin A. Evgeniy Onegin [Evgeniy Onegin]. URL: https://royallib.com/book/pushkin_aleksandr/evgeniy_onegin.html [in Russian].
4. Tomas D. Belyiy otel. [White hotel]. URL: <https://bookzip.ru/2548-belyj-otel.html> [in Russian].
5. Bartkowski F. and Stearns C. The Lost Icon in «The White Hotel». *Journal of the History of Sexuality*, 1990, Nr 1 (2), pp. 283–95.
6. Brown L. F. The White Hotel: D. M. Thomas's Considerable Debt to Anatoli Kuznetsov and Babi Yar. *South central review*, 1985, Nr 2(2), pp. 60–79.
7. Casademont R. Art and the Unseen Pattern in the Universe: An Interview with D. M. Thomas. *European English Messenger*, 1994, Nr 3(2), pp. 7-12

8. Correia E. D. A Narratological Analysis of D. M. Thomas's THE WHITE HOTEL. URL: <https://digituma.uma.pt/bitstream/10400.13/311/1/MestradoErnestoCorreia.pdf>.
9. Cowart D. Being and Seeming: The White Hotel. Novel, 1986, Nr XIX p. 225.
10. Cross R. K. The Soul Is a Far Country: D.M. Thomas and The White Hotel. *Journal of Modern Literature*. 1992, Nr XVIII: 1, pp. 19–47.
11. Felder L. D. M. Thomas: The Plagiarism Controversy, *Dictionary of Literary Biography Yearbook*, ed. Richard Ziegfield et al. Gale, 1983, pp. 77–82.
12. Flanagan T. To Babi Yar and Beyond. *Nation*, 1981, p. 538.
13. Gay P. Freud: A Life for Our Time. Norton, 1988, pp. 205–220.
14. Leighton L. G. Translation and Plagiarism: Puskin and D. M. Thomas. URL: <http://www.jstor.org/stable/308547?origin=JSTOR-pdf> [in English].
15. Newman R.D. D. M. Thomas' «The White Hotel». *Mirrors, Triangles, and Sublime Repression. Modern Fiction Studies*, 1989, Nr XXXV, pp. 194–95.
16. O'Bell Leslie. In search of «Egyptian nights»: Pushkin and D.M. Thomas «Ararat». *The Pushkin journal*, 1993, T. 1, pp. 3–20.
17. Robertson M. F. Hystery, Herstory, History: Imagining the Real in Thomas's «The White Hotel». *Contemporary Literature*, 1984, Nr XXV, p. 474.
18. Stovel N. Tatiana's Letter, A Literary Legacy: From Pushkin's Eugene Onegin to D. M. Thomas's «The White Hotel». *International Fiction Review*, 1998, Nr 25 (1–2), pp. 1–11.
19. Thomas D. Official site. URL: https://www.dmthomasonline.net/articles_122937.html [in English].
20. Thomas D. trans. *Way of All the Earth* by Anna Akhmatova. Ohio University Press, 1979, p. 95.
21. Wirth-Nesher H. The Ethics of Narration in D. M. Thomas's «The White Hotel». *Journal of Narrative Technique*, 1985, Nr 15 (1), pp. 15–28.